

- COLL, Pep. *Viatge al Pirineu fantàstic*. Barcelona: Columna, 2005. 270 p.
- COSTA, Lluís. *Televisió de Girona, la comunicació de proximitat en l'era de la globalització*. Girona: Televisió de Girona, 2005. 220 p.
- Girona, recull fotogràfic, 1870-1965*. Terrassa: Efadós, 2005. 678 p.
- GUASCH, Oriol. *En BTT per l'Alta Cerdanya i el Capcir*. Valls: Cossetània, 2005. 108 p.
- HUGO, Víctor [versió catalana d'Enric Peres i Sunyer]. *Hernani-Rui Blas*. Girona: Papers on Demand, 2005. 259 p.
- IBARZ, M. Carme [text]; MASFERRER [il·lustracions]. *La ratolineta Afra visita el Museu del Joguet de Catalunya a Figueres*. Girona: Pedra de Toc, 2005. 45 p.
- Inart: Fira Internacional d'Art de Catalunya*. Girona: Fira Internacional d'Art de Catalunya, 2005. 125 p.
- JIMÉNEZ, Àngel. *Memòria de la postguerra: (1940-1960)*. Sant Feliu de Guíxols / Girona: Ajuntament / Diputació, 2005. 169 p.
- Moisès Villèlia: Exposició*. Girona: Caixa de Girona, 2005. 55 p.
- NADAL, Joaquim. *Vides amb nom*. Girona: CCG, 2005, 299 p.
- NAVARRO ARISA, J. J. [et al.]. *Santi Moix de dins a fora*. Girona: Caixa de Girona, 2005. 55 p.
- NOLLA, Josep M. [coordinador]; MAROTO, Julià; RAMIO, Sònia; RIPOLL, Eduard [editors]. *Protohistòria et antiga història pyrenaica*. Girona: Centre Associat de la UNED - Girona, 2005. 322 p.
- PLUJÀ I CANALS, Arnald. *Palau al segle XX: Gestió i vida municipal a través de 22 alcaldes*. Girona: Gràfiques Alzamora, 2005. 288 p.
- PRADA, Pere de. *Viatge a l'illa de Menorca*. Girona: Diputació, 2005. 20 p.
- PUIG, Arnau; BOSCH, Lluís. *Cap una altra realitat: El context d'estampa popular*. Girona: Museu d'Art de Girona, 2005. 134 p.

553 reunions de camperols que es van succeir en diverses parròquies catalanes. D'aquesta manera ens queda palès l'interès que té aquest document per a la ciutat de Girona i el seu entorn, però també per a la resta del territori català.

El treball no només comprèn la transcripció completa de cada reunió, o document (data, localització, regist i transcripció), sinó que va precedit d'una introducció on s'analitza amb detall el conjunt del lligall; se'n consideren els aspectes formals, textuals (foliació, datació, localització) i també de contingut. Per tant, ens podem fer una idea exacta de la forma del document, l'estat de conservació, els materials emprats, la tipologia d'escriptura, la composició del text, i conèixer les normes de transcripció utilitzades, entre d'altres. El llibre, a més, ens depara una agradable i útil sorpresa: uns índexs d'antropònims i topònims i un mapa que ressegueix les diverses parròquies i llocs esmentats en el sindicat. Aquest mapa, en suport CD, ha estat elaborat amb l'ajut de la Unitat Municipal d'Anàlisi Territorial (UMAT). No cal dir que els índexs i el mapa afegixen valor i interès al treball publicat, perquè ens apropen de manera fàcil i directa als petits personatges i als espais concrets del nostre passat.

**Anna Gironella Delgà
Brigit Nonó Rius**

Els últims propietaris rurals gironins

SAGUER, Enric (coord.).

Els últims hereus. Història oral dels propietaris rurals gironins, 1930-2000.

Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, 2005.

L'Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines ens ofereix una monografia elaborada per un gran nombre de participants i col·laboradors que utilitzen, amb rigor, un mètode d'investigació encara poc utilitzat. El volum d'investigadors converteix aquest treball en una obra singular i interessant per a la recerca històrica.

L'estudi repassa les transformacions que ha experimentat el món rural al llarg del segle XX. Descriu una autèntica revolució i analitza els canvis que ha patit un grup social concret: els propietaris rurals de la zona de Girona.

Les causes que apunten els autors, entre d'altres, són la mobilitat social i les formes d'explotació i tinença de la terra. Aquests factors han afectat l'estructura i les relacions en la societat rural, han alterat les jerarquies socials i també han provocat el despoblament de terres.

El sistema hereditari i la renda de la terra, pilars del sistema agrari, s'han vist greument afectats, per la qual cosa determinats grups

socials són obligats a prendre algunes mesures per superar aquesta nova situació. La reconversió d'aquest sector es tradueix en un nou grup d'empresaris agraris, la mobilització del sector turístic, la promoció immobiliària, etc.

A causa de les particularitats d'aquesta recerca, la investigació s'ha realitzat des d'un vessant etnogràfic i antropològic centrat en l'àmbit de la família rural. Un dels punts més interessants d'aquesta obra és, sens dubte, la seva estratègia investigadora, basada fonamentalment en l'entrevista oral i els testimonis individuals. D'aquesta manera el treball contribueix a la consolidació de la història oral a les nostres terres, i Incideix especialment en el coneixement de la vida quotidiana de les famílies de terratinents. Però cal tenir presents els reptes i les dificultats que provoca una recerca d'aquest tipus. En aquest sentit, els autors de la monografia són conscients de les limitacions i les

repercussions que suposa l'anàlisi històrica a través de les narracions de vida dels diferents testimonis que han contribuït a la realització d'aquest projecte, tal com ho expressen en la presentació del treball.

L'obra comença exposant el desenvolupament dels hisendats gironins com a grup social des de l'època baixmedieval fins a mitjan segle XIX, en què el model entrà en crisi, i analitza, en concret, les seves causes. A continuació ofereix un estudi acurat de la figura de l'hereu a Catalunya i ens aporta un mapa clar i precís de les institucions vinculades a aquest sistema d'herència. En els altres apartats, igualment interessants i acurats, s'exposen qüestions tan diverses com la gestió del patrimoni o l'evolució de les relacions entre els hisendats i la mà d'obra rural —masovers, mossos, criades i jornalers—. Finalment, es comenta la decadència social i política dels hisendats rurals a partir de la segona meitat del segle XX i les seves repercussions en la societat civil catalana. El treball conclou presentant algunes perspectives de futur d'un grup social superat per les expectatives d'una societat globalitzada.

Anna Gironella Delgà
Brigit Nonó Rius

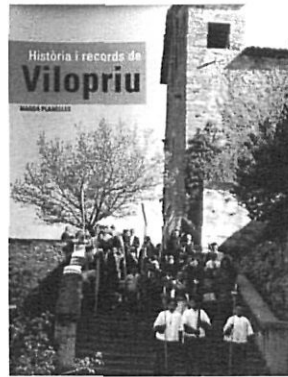
Més enllà de les pedres

PLANELLES, Magda.

Història i records de Vilopriu.
Crítèria, Barcelona, 2005.
346 pàgines.

Més que un conjunt de cases, de pedres, un poble és records, sentiments, les vivències de la seva gent. Recollir tot això en un llibre és fer-ho tangible; un llibre que esdevingui una eina de consulta, d'informació o, simplement, d'evocació del passat. Això és el que aconseguix Magda Planelles amb el llibre *Història i records de Vilopriu*, un complet repàs històric, geogràfic, humà i patrimonial d'aquest poble situat a l'extrem nord-oest del Baix Empordà, en ple Terraprim.

L'autora busca en el primer capítol l'origen etimològic del nom de Vilopriu, i en el segon fa un repàs de les característiques geogràfiques, econòmiques i demogràfiques del poble. La història ocupa un altre capítol important del llibre, des dels jaciments arqueològics fins a la dictadura franquista, passant, per exemple, per l'època del comtat d'Empúries, la guerra dels Segadors o la Guerra Civil i el franquisme. Aquesta darrera època, encara viva en la memòria de molta gent, està tractada per l'autora amb molt rigor i prudent objectivitat, fruit d'una gran tasca de documentació. El llibre també inclou un perfil com-

plet dels dos edificis històrics més emblemàtics de Vilopriu: el castell i l'església parroquial de Sant Pere.

A més de fer un repàs de les festes, els costums i les tradicions del poble, i de les societats recreatives i d'esplai, l'autora dedica un capítol a mossèn Anton Passols, rector de Vilopriu des del 1935 al 1963. Els pobles els fan les persones i, sobretot, les que per la seva responsabilitat ben portada a terme, com és el cas d'aquest mossèn, deixen una petja inborrable en la seva gent. El factor humà també es reflecteix en un dels aspectes més rics del llibre: les referències a les famílies del poble, a les seves nissagues, a les personalitats més destacades i, al mateix temps, als personatges més discrets i humils. Això es reflecteix sobretot en el capítol dedicat a les cases de Vilopriu, fruit d'un enorme treball de documentació i d'entrevistes. Cada casa del poble té les seves històries, els seus personatges, la seva evolució, i en el llibre

s'expliquen amb detall. És un ric catàleg patrimonial i, al mateix temps, un catàleg sentimental. A més, el llibre conté documents antics, genealogies, biografies, fotografies..., autèntics filons a partir dels quals tot aquell que hi estigui interessat pot seguir investigant per conèixer més a fons el poble i les seves històries. Tot i que, de fet, fa la sensació que el profund treball de documentació de l'autora ha deixat poques coses per descobrir...

El pròleg de Lluís Maria de Puig és, per si mateix, una obra literària de gran valor. Constitueix una perfecta introducció del llibre, amb el qual es complementa, i al mateix temps és un repàs històric, social i humà de Vilopriu. A diferència de l'autora, De Puig parla dels nous habitants del poble (ell n'és un, igual que la mateixa Planelles), aquells que hi han arribat atrets per la seva tranquil·litat i idíl·lica situació al cor de l'Empordà, i lloa els avantatges que aquest canvi social ha de tenir per a Vilopriu: creixement en equilibri amb la preservació, restauració de masies, més serveis, qualitat de vida...

Sens dubte, *Història i records de Vilopriu* és un llibre imprescindible per a la gent del poble, per als historiadors i geògrafs que necessitin dades sobre aquesta localitat per completar els seus estudis i per a tots aquells que estiguin interessats en les petites (i grans) històries dels pobles. És encara més